

Fundacja Burza Mózgów
Scenariusz warsztatów

Typograficzne pacynki

Grupa wiekowa: dzieci 5+

Liczba uczestników: max 25 osób

Czas trwania: 45/60 minut

Cele: propagowanie wartości społecznych, rozwój postaw obywatelskich, umiejętność współpracy, kreacja twórcza

Materiały dla grupy 25 osób:

- rzutnik, ekran, laptop,
- prezentacja artbooka *Takie coś* (do pobrania [TUTAJ](#)),
- arkusze kolorowego papieru,
- bibuły w różnych kolorach,
- kartoniki, np. po rolkach od papieru toaletowego – 25 szt,
- kleje w sztyfcie – 25 szt,
- nożyczki – 25 szt,
- taśma dwustronna,
- wydrukowane litery (do pobrania [TUTAJ](#)).

Organizacja sali:

W czasie warsztatów dzieci będą pracowały w 4 grupach. Będą dzieliły się materiałami: kolorowymi papierami, bibułą, taśmą.

Przed zajęciami:

- pobierz artbooka *Takie coś*,
- przygotuj komputer, rzutnik i ekran,
- przygotuj materiały z listy.

Dodatkowe informacje dla prowadzącego warsztaty:

Wiersz Edwarda Leara *Takie coś* w przekładzie Andrzeja Nowickiego pochodzi z tomu poezji wydanego nakładem wydawnictwa Drzewo Babel (2006) pt. *Dong, co ma świecący nos*. Tekst traktuje o inności wobec zastanej rzeczywistości. Autorką projektu graficzno-typograficznego artbooka jest Anna Kaszuba-Dębska.

Bohater – *Takie Coś*, wędruje pośród krain należących do świata zwierząt, ptaków, ryb i owadów, wzbudzając zdziwienie i zainteresowanie ich mieszkańców. Choć swoją innością nie przystaje do żadnego z nich, to samotnie podróżując po obcych krainach, sam daje świadectwo ciekawości świata, otwarcia i przyjaźni.

Tematyka wiersza jest znakomitym pretekstem do dyskusji o wszelkich innościach i wykluczeniach, czy to z powodu pochodzenia, religii, koloru skóry, otyłości, choroby, czy też innego myślenia i światopoglądu.

Podstawa programowa:
rozwijanie kompetencji, takich jak kreatywność, budowanie naturalnej ciekawości poznawczej

Edward Lear urodził się 12 maja 1812 r. w Highgate. Zmarł 29 stycznia 1888 r. w Sanremo. Był angielskim poetą i rysownikiem, również autorem limeryków. Pochodził z wielodzietnej rodziny, wychowała go najstarsza siostra, Anna. W bardzo wczesnym wieku zaczął rysować i właśnie z rysunku utrzymywał się od piętnastego roku życia. Mimo słabego zdrowia był twórcą niezmiernie płodnym – pozostawił obszerne zbiory rysunków, ilustracji i obrazów olejnych. Przyjaźnił się z Alfredem Tennysonem, do którego wierszy narysował ponad 200 ilustracji. Przez pewien czas był nauczycielem rysunku królowej Wiktorii. Podróżował po całej Europie, do krajów Lewantu, Indii i Cejlonu. Ostatnie lata życia spędził na południu Europy, w Grecji i we Włoszech. Przez 17 lat jego wiernym towarzyszem życia i podróży był kot o imieniu Foss. Edward Lear był wybitnym rysownikiem, do historii przeszedł jako twórca poezji nonsensownej i absurdałnej, w szczególności limeryków. Spośród jego ponad 20 książek, najbardziej znaną jest *A Book of Nonsense*, w której znajdują się limeryki i ilustracje autora.

Przebieg zajęć:

- Zajęcia rozpocznij od projekcji artbooka *Takie coś*. Omów litery i tekst, zwróć uwagę dzieci na ilustracje do wiersza. Zapytaj, jak rozumieją słowo TOLERANCJA, czy już kiedyś je słyszały, jeśli tak, to w jakich okolicznościach.
- Wyświetl na ekranie artbook i przeczytaj go dzieciom. Czytając, buduj napięcie. Białe strony w tej książce, to miejsce na wymyślanie przez dzieci bohatera, który w tej opowieści nie jest jednoznaczny, pojawia się na białych tłach jako czerwone ślady. Pozwól dzieciom na krótką rozmowę i zadawaj pytania: „Czy już wiecie, kto to jest?”, „Jak myślicie, co to może być?”.
- Na przykładzie typograficznych ilustracji, wytłumacz dzieciom, co to jest typografia* i jak można się nią bawić. Zwróć uwagę na literkowych bohaterów, oraz jakimi rodzajami liter się wypowiadają po przeczytaniu książki, zapytaj dzieci, czy już wiedzą, kim jest bohater o nazwie *Takie coś*, jest to okazja do ponownego zapytania - co to jest TOLERANCJA.
- Podziel dzieci na 4 grupy i każdą z nich nazwij (posługując się przeczytaną książką) nazwami krain, które odwiedzało *Takie coś*:

I grupa – to kraina SSAKÓW,

II grupa – to kraina PTAKÓW,

III grupa – to kraina RYB,

IV grupa – to kraina OWADÓW.

*Typografia – technika druku wypukłego oraz dziedzina, która koncentruje się na kształtowaniu struktur i aranżacji języka w jego wizualnym wymiarze. Zajmuje się doбором pisma, jego użyciem i składem. O typografii można mówić również w kontekście: poligrafii, drukarstwa, stosowania czcionek. Typografia to również zagadnienia dotyczące projektowania drukowanych liter i innych znaków pisarskich (zarówno czcionek, jak i fontów) oraz wzajemnych relacji pomiędzy tymi znakami i grupami znaków, układu graficznego drukowanej strony, sztuki użytkowej zajmującej się estetyką szaty graficznej publikacji, układu graficznego strony w witrynie WWW.

Rozdaj grupom materiały plastyczne i przydziel zadania:

- I grupa/kraina SSAKÓW – wykonuje papierowe pacynki zwierząt występujących w książce (np. lew, lis, słoń, wilk),
- II grupa/kraina PTAKÓW – wykonuje papierowe pacynki* ptaków, występujących w książce (np. sowa, paw, kruk),
- III grupa/kraina RYB – wykonuje papierowe pacynki ryb występujących, w książce (np. rekin, sum, okoń, śledź),
- IV grupa/kraina OWADÓW – wykonuje papierowe pacynki owadów występujących w książce (np. bąk, pszczoła, motyl).

Każde dziecko otrzymuje rolkę po papierze toaletowym, nożyczki i klej w sztyfcie. Z pozostałych materiałów należy korzystać wspólnie. Za pomocą kleju przyklejamy kolorowy papier do rolek oraz wycięte z niego elementy (skrzydła, ogony, uszy, łatki, brzuchy). Do przygotowania pacynek należy wykorzystać wydrukowane litery. Można z nich zrobić oczy (litera O), usta (litera U) lub wykorzystać je do dekoracji. Postaraj się, aby każde dziecko wykonało własnego pacynkowego bohatera, którego zabierze do domu.

Po wykonaniu pacynek przeczytaj dzieciom artbook jeszcze raz. Jeśli potrafią już czytać mogą to zrobić samodzielnie, jeśli nie, to czytaj powoli. Podczas czytania dzieci przedstawiają swoje pacynki.

Najpierw grupa SSAKÓW odgrywa pacynkami czytane z ekranu role. Potem kolejne grupy: PTAKI, RYBY, OWADY. Po wspólnym czytaniu i prezentowaniu pacynek porozmawiaj z dziećmi o tym, jakie są wykonane przez nich prace. Czy są ładne, kolorowe, różnorodne, inne od siebie, ciekawe?

Rozmawiając o różnorodności pacynek, podsumuj dziecięce spostrzeżenia i wspólnie określcie, co to jest tolerancja. Na zakończenie na podstawie wiersza Takie coś, jeszcze raz powiedz o tym, jak można różnić się od innych, a równocześnie być akceptowanym przez większość.

*Pacynka – rodzaj lalki teatralnej nakładanej na dłoń. Podczas naszych warsztatów dziecko anumuje pacynkę wkładając rękę w połę papieru.